

ТЫЗЭКЬОТМЭ — ТЫЛЪЭШ!

Адыгэ Макъ

Бэдзэогъум и 27-р – Адыгеим
къэралыгъо гъэпсыкіэ иэ зыхъугъэ Маф

1923-рэ ильесым
пъэтхапэм
къышеъжъягъэу къыдэкы

№ 33 (22482)

2022-рэ ильес

ГЪУБДЖ

МЭЗАЕМ и 26-рэ

ОСЭ Гъэнэфагъэ ииэп
къыхэтуютыгъехэр ыкін
нэмикі къэбархэр тисайт
ижъугъотэштых
WWW.ADYGVOICE.RU

6 +

Адыгэ Республикаем и Правительствэ игъээст

Мыекъуапэ гупчиту къышызэуахыгъ

Донбасс егъэзыгъэ Ioфкіэ къэзыбгынэхэрэм шушшэ
ІэпыІэгъу аратыным пае Мыекъуапэ гупчиту
къышызэуахыгъ. Аш фэгъэхыгъэу къытыгъ къалэм
иадминистрацне ипресс-къулыкъу.

Шушшэ ІэпыІэгъум къыхиубытэрэ
пкыгъохэр зэкэ кіеу, кіләцыкъухэм
афытегъэпсыхъэгъэ шхынхэм япальэ
къэзыгъэнэфэрэ тхытлыпіхэр атегъэп-
клағъэу щытынхэ фае.
Аштэхэрэр: ильеси 3-м нэс зыныбжь-
хэм апае «сухое питание» зыфиорэм
къыхиубытэхэрэр, кіләцыкъу хъакъу-

шыкъухэр, бэшэрэб цыкъухэр, бжъашху-
хэр. Аш нэмикіеу чыхэн-піэтхехэр,
плэ хэль сымаджэхэм афытегъэпсыхъэ-
гъэ пкыгъо зэфэшхъафхэр, электри-
ческэ чайникхэр, гъэучыиэльз цыкъухэр,
кіләцыкъухэм ыкін зыныбжь хэктата-
гъэхэм апае щыгъынхэр, кіләцыкъу
канцеляр пкыгъохэр ыкін нэмикіхэр.

Шушшэ ІэпыІэгъур аугъои

Украинэм и Кыблэ-Къокыпіэ лъэныкъо зышхъэ
къизыхъижъхэу Урысыем къаклохэрэм зыныбжь
хэктотагъэхэр, сабийхэр зитусэ унагъохэр, кіләцыкъу
ибэхэр ахетых.

Проектэу «Тызэгъус» зыфиорэм тегъэпсыхъягъэу шушшэ ІэпыІэгъу зищыкла-
гъэхэм аратыщхэм яугъоин рагъэжъая. Мы Ioфтхабзэм тегъэпсыхъягъэу ре-
спубликэм ичыпіэ зэфэшхъафхэм гупчэхэр ашызэхашаагъэх. Ахэр зыдэшыІэхэр:
Къалеу Мыекъуапэ: ур. Краснооктябрьскэр, 4 (тел.: 52-76-02); Димитровым
ыціекіэ щыт урамыр, 13 (тел.: 55-50-97).
Адыгэкаалэ: В. И. Ленинским ыціекіэ щыт проспектыр, 31, (тел.: 89189636407).
Джэджэ районыр: ст. Джаджэр, ур. Кооперативнэр, 33 (тел.: 88777930930(187)).
Кошхъблэ районыр: къ. Кошхъабл, ур. Дружба Народов, 58 (тел.: 89181147459).
Красногвардейскэ районыр: с. Красногвардейскэр, ур. 50 лет Октября, 26
(тел.: 8952813262); с. Красногвардейскэр, Чапаевым ыціекіэ щыт урамыр,
93 (тел.: 89528113262).
Мыекъопэ районыр: п. Тульскэр, ур. Комсомольскэр, 22 (тел.: 88777752692);
п. Тульскэр, ур. Советскэр, 44.
Тэххутэмыкъо районыр: къ. Тэххутэмыкъуай, урамэу Гагариним ыціекіэ
щытыр, 2 (тел.: 88777196580).
Теуцожъ районыр: къ. Пэнэжъыкъуай, урамэу Ленинним ыціекіэ щытыр, 71
(тел.: 89884788055).
Шэуджэн районыр: къ. Хъакурынэхъабл, урамэу Шэуджэнним ыціекіэ щытыр,
9 (тел.: 89086722360).
Адыгеим щыпсэурэ пэпчъ ІэпыІэгъу аритын ылъэкыщт. Пунктхэм ашаштэх
чыхэн-піэтхехэр, шхъантэхэр, зэ агъэфедэрэ хъакъу-шыкъухэр, кіләцыкъухэм
ыкін нахыжъхэм апае щыгъынхэр, лъэкъопылхъэхэр, нэмикіхэр. Ахэм анэмы-
кіеу канцеляр товархэри: ручкэхэр, конвертхэр, блокнотхэр, нэмикіхэри.

Псэолъэшынымкэ хэхъоныгъэ зышыгъэ шольыри 10-мэ Адыгеир ахалъытагь

Мы аужырэ ильэси 3-м кыклоц (2019-рэ ильэсэм кыщегъэжъагьэу 2021-рэ ильэсэм нэс) псэолъэшыным зызериушомбгууగъэр, зы нэбгырэм тельытагьэу унэу атлупшигъэм ибагъэ Урысые Федерацием псэолъэшынымкэ и Министерствэ зэхифыгь.

Мы лъэнүкъомкэ гъэхъагъэхэр зышыгъэ, псэолъэшынымкэ пэртынгъэ зыыгъ шольыри 10-мэ Адыгеир зэу ахалъытагь. Шольырхэм хэхъоныгъэ ягъэшыгъэнимкэ Урысые Федерацием и Правительственэ комиссие и Президиум изэхэсигьо Марат Хуснуллиним аш фэгъэхыгъэу кышигуа. Урысые Федерацием и Правительствэ и Тхьаматэ игудээ псэолъэшынымкэ пэртынгъэ зыыгъ шольырхэм яофшэн дэгьоу зэрэзэхащэрэд кыхигъэшыгъ.

Адыгейим и Лышхъэ зэрэхийнэ-фыкыгъэмкэ, Урысые Федерацием и Президентэу Владимир Путиним лъэпкъ проектхэм ягъэцкэлнкэ пшъэрыльэу кыгъэуцуугъэхэр тиеспублике зэригъэцакэхэрэд аш къеъзэльяго. Лъэпкъ проектэу «Псэуплэмэр къэл шылааклэмэр» зыфилорэм диштэу 2030-рэ ильэсэм ехуулэу псэуплэ квадрат метрэ миллиони 2-рэ мин 745-рэ Адыгейим щатын фае. Гъэрекло республикэм псэуплэ квадрат метрэ мин 307-рэ щатуущыгъ.

— *Тэ анахъэу тына! Э зытедгъэтээр зэдийштэу псэуплэмэр хэхъоныгъэ ягъэшыгъэнэ, псэолъэшыным нэмэйкэу инфраструктурэ, социальнэ псэуальхэр, коммерческэ мэхъанэ зи! Э амыгъэкощырэ мылькур гъэпсыгъэнхэр ары. А пстэуми яшыуагъэклэ псэуплэмэр джыэр шапхъэхэм адиштэрэ тепльэ я! Э хуущт, цыфхэм щылкэ-псэук! Эу я! Эм зыкы! Этыцт, —* къыуагъ Къумпыл Мурат.

Гектар 212-рэ зэлъызыубытырэ чын-

ти 5-мэ псэуплэ квадрат метрэ миллион 1,417-рэ ашыгъэпсыгъэним тельтэгъэ зэзэгъыныгъэхэр джыдэдэм республикэм щадашых. Программэу «Стимул» зыфилорэм диштэу федеральнэ гупчэм амалэу кыритыхэрэд зэкэ нахь шуагъэ хэлъэу Адыгейим кызфи-гъэфедэн имурад. Адыгэ Республиком псэолъэшынымкэ, транспортимкэ, псэуплэ-коммунальнэ, гъогу хъязмэтымкэ и Министерствэрэ муниципали-

тетхэмрэ джащ фэдэ пшъэрыльхэр агъэцкэлнхэ фае.

Адыгэ Республиком и Лышхъэ джащ фэдэу пшъэрыль афишыгъ унэхэр зытырашыхьащ чыгу йаххэр къафыха-гъэкхэхэ зыхуукэ хабзэр амыукционэу, джырэ шапхъэхэм адиштэрэ тепльэ муниципалитетхэм яэнимкэ, чыпэхэм язэтегъэпсыхъанкэ, къэлэ щылаклэр лэрифэгъо щытыннымкэ ишык! Эгъэ амалхэр зэрханхэу.

Зэхэонкэ щынэгъо псэуплэмэр йухыжыгъэнхэр

Мы ильэсэм Адыгейим ипащхэм пшъэрыль шхъалэу зыфагъэуцуугъэхэм ашыщ 2017-рэ ильэсэм ишылэ мазэ и 1-м ехууллэу кызэхэоним ишынагъо зышхъащыт псэуплэмкэ альтагъэхэр йухыжыгъэнхэр. Ар зэклэмки квадратнэ метрэ мини 4,9-рэ мэхъу, нэбгыри 128-мэ псэуплэ амалэу ялхэр нахышу ашыщых.

Сомэ миллионы 174,5-рэ мыш пэуханэу агъэнэфагъ. Зэхэонкэ щынэгъо псэуплэ квадратнэ метрэ мин 1,6-м ашыгъэхэрэр гъэрекло агъэкощыгъэх. Джащ фэдэу 2017-рэ ильэсэм ишылэ мазэ и 1-м ыуух аварийнэ псэуплэ агъэнэфагъэхэр агъэкощынхэм фэшл псэуплэ-коммунальн хъязмэтым и Фонд зэзэгъынгъэ дашыгъ.

АР-м и Лышхъэ инстаграмым кызэрэшиуагъэмкэ, мы ильэсэм джащ фэдэу зянэ-зята зышхъарымытж кэлэцыкы 90-мэ псэуплэ арагъэгъотыщ. Унэгъо ныбжыкы 179-мэ щылаклэр-псэукэ нахышу ашыщых.

— *Чып! Эхэм хэхъоныгъэ ашыным фытегъэпсыхъэгъэ программэм кыдыхэлъытагьэу йофшиэнших тохижъэцак! Э. Псэуплэмэр зытырашыхьащ чыгу йаххэм ягъэнэфэн муниципалитетхэм яшиэрэиль шхъал. Къэлэ юк! Къоджэ псэуплэмэр хэхъоныгъэхэр ашынхэм ар фэйорши! —* къыуагъ Къумпыл Мурат.

Гъогухэм ягъэцкэхэжын лъагъэктэуатэ

Лъэпкъ проектэу «Щынэгъончъэ юк! И шэпхъэшюхэм адиштэрэ гъогухэр» зыфиорэм игъэцкэлн кыдыхэлъытагьэу 2022-рэ ильэсэм километри 10,5-рэ зикхъягъэхэе автомобиль гъогур Тэххутэмькье районим щагъэцкэхэжын. Аш ишыуагъэклэ шольыр мэхъанэ зи! Э гъогу йахьи 4-р аужырэ шапхъэхэм адиштэрэ зэтэргагъэпсыхьащых. Зэклэмк! Аш сомэ миллионы 118-м ехуу пэйуагъэхьащ.

Мы лъэпкъ проектым кыдыхэлъытагьэу Тэуцожь районим ишэолы 3-ми тъэцкэлжынхэр ашылкощтых. Аш кыхеубитэх автомобиль гъогу «Шевченко – Петров» зыфилорэм ишьогу йахьитly, якъихъагъэ километрэ 1,8-рэ мэхъу. Джащ фэд автомобиль гъогу «Пензенжыкъуй – Пщыкуйхъаб» зыфилорэм ичылпэу километри

5 зикхъягъэхэр. Лъэпкъ проектым ишьуагъэклэ, сомэ миллион 62,3-рэ зытефэшт яофшэнхэр ильэсэу тызыхэтым ибэдээзогуу мазэ юк! Энэ аухыщых. Километри 6,8-рэ зикхъягъэхэе гъогум тель асфальтыр агъэ-к! Эжын. Аш нэмэйкэу гъогу тамгъэхэр зэблахъуущых, нэмэйк! Яофшэнхэр агъэцкэлжтых.

Адыгэавтодорым иотдел ипа-

щу Роман Верзуновым кызэрэриуагъэмкэ, шольыр мэхъанэ зи! Гъогухэм ягъэцкэхэжынкэ палтэу щылэм ишьогу яофшэнхэр республикэм щызэшшуа-хых. Адыгейим къэралыгъо гъэпсык! Ишьогу зыщы! Эрээ ильэс 100 зэрэхъурэр зэрифэшъуашу хэзэунэфыкыгъэним шольырим ишьогу хъязмэт икүүлыкъу-шхэм яхьышу хальхэ.

АР-М ХЭГЬЭГУ КЛОЦI ЮФХЭМКIЭ И МИНИСТЕРСТВЭ КЬЕТЫ

Полицием цыфхэм закынфогъазэ общественнэ чыпэхэм зэращызеклоцтхэм, хуугэшлагъэ къехьугъэу альэгъумэ макъэ зэрагъэущт шыкэхэм, нэмийхэм афэгъэхыгъэу.

Цыфхэр бэу зыхэлжэхэрээ
юфхъабзэхэм уазэращызеклон
фаер:

- общественнэ рэхъатныгъэр
уукъо хууштэп;
- цыфхэмкэ щынагыу ыкы
гузэжъогыу щытхэ зекуаклэхэр
щыбгъэзыенхэ фае;
- юфхъабзэхэр зыщи-
клохэрэ псууальхэм ыкы агэ-
федэхэрэ пкыгъохэм уафеса-
кын фае;
- цыфхэм ыкы ахэм яфэо-
фашихэр зыгъэцаклэхэрэм,
юфхъабзэм изэхэшаклохэм,
пээгээнтэй үүтхэм, юфхъа-
бзэм изэхэшэнкэ общественнэ
рэхъатныгъэр къэзыухумэ-
хэрэм шыкэлафэ афешуушын
фае;
- юфхъабзэр зыщи реклакы-
рэ уахьтэм машор къэмийгээ-
хуугъэнимкэ ыкы рэхъатныгъэр
къэухумэгъэнимкэ хэбзэуху-
мэко къулыкъухэм къышуа-
лорэр хабзэм тетэу жуугъэ-
цэклэнэу щыт;

— зынныжь имыкъуугъэхэм
альыплэн щымылэу язакью
къэшумыгъанхэ;

— хэушхъафыкыгъэ хэхыгъэ
чыпэхэм шууиавтомобилхэр
жуугъэууху;

— ошэдэмшыл юф къэхью
цыфхэр агээкошынхэ фаеу
хувэм, хэгъэгүү клоц къулыкъум
иофышэл ылорэм тетэу шуузе-
клонэу щыт, рэхъатныгъэ зыхэ-

жьугъэль, егъэльягъашэу щынэ-
нигъэ къызхэжъугъафэ хууштэп.

Адыгэ Республикаам ичы-
пэхэм цыфхэр бэу зыхэлжэх-
эрэ юфхъабзэхэр ашырекло-
кыихэ хуумэ, общественнэ рэхъ-
атныгъэр къеухумэгъэнимкэ
хэбзэухуунонгъэ зэрахьагъэу
хуугэшлагъэхэм шууарихыил-
гээмэ, АР-М хэгъэгүү клоц юфх-
эмкэ и Министерствэ идежур-
нэ часть иномерхэу (8772)
59-64-00-м, 52-57-27-м е телефон
номерэу 02-кэ (102) макъэ
ежуугъэун шуульэкыщт.

МыцыхъэшIэгъу пкыгъохэр зышьульэгъу- хэкIэ шъузэр- зеклоцтыр

Цыфхэрэ зыщи зэрэгүйхэрээ
чыпэхэм ашыщ имыцыхылагъэу,
мыцыхъэшIэгъоу пкыгъо зы-
шишьульэгъукэ шуублэмык.
Гүнэгъоу щытхэм ашыщ иемэ
шыукэупч, арэущтэу зымыху-
рэм полицием макъэ ежуугъэу.

Зыщишьумыгъэ- гъупш:

— къэжкугъотыгъэ пкыгъор
къызэлэцышишумых ыкы шу-
мыгъекохи;

— пкыгъор зиер, амал иэ-
мэ, зэжкугъашэ;

— зиер къэшумыгъотыгъэмэ,
полицием макъэ ежуугъэу;

— гүнэгъоу щыт цыфхэм
зэлляжкугъаш! мыцыхъэшIэгъу
пкыгъо зэрэштилъир;

— нахь чыжьэу үүкынхэу
яшьуу.

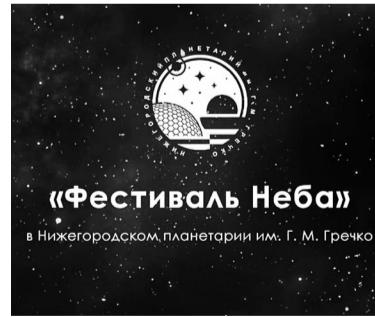
Джыри зэ шуугу къэтэгъы-
кыжы!!!

Ны-тыхэр! Шууникэлэцыкы-
хэм ящынгъээкэ ыкы япса-
нууныгъэкэ шьоры пшьэдэкыжь

зыхырэр. Ахэм агурыжкугъау
сыд фэдэрэ пкыгъоу урамым
къытырагъуатэрэм щынагъо
къыхэкын зэрильэцыщт.
Къэжкугъотыхэрэ пкыгъохэм
шхъафитэу шуадэмьизкү.
KIAPЭ Фатим.

«Уашъом ифестиваль»

Урысием ипроектэу «Уашъом ифестиваль»
зыфиорэм хэлажьэ зыштоигъохэм яльэу
тхыльхэр Нижегородскэ планетарием
агъэхынхэ фае.

Ушэтихэр зышынхэ зылъэ-
кыштхэр, гупшиц ин хэлъэу
проектхэр зыгъэхьазырхэрэр,
творчествэм чанзуу пыльхэр
фестивалын хэлэжьэштых. Теат-
рэхэр, ансамблэхэр, музейхэр,
циркхэр, сурэтышхэр, музы-
канхэр, планетарием пыщахъэ-
хэр, фэшхъафхэрэ фестивалын
рагъэблагъэх.

Зэнэхийхэр хэлэжьэнхэм
фэшл гээтхапэм и 25-м нэс
Нижегородскэ планетариу Г.М.

Гречкэм ыцлээ зыхырэм лъэу
тхыльхэр фагъэхьинхэ фае.
Фестивалым ия 2-рэ едзыгъо
финалым хэхьяштхэр кыщы-
хахыштых.

Зэхэшаклохэм кызыэралу-
гъэу, зэнэхийхэр хэлэжьэнхэрэм
япроектхэр къагъэльэгъонхэм
фэшл амалышухэр ялэштых.
Хэушхъафыкыгъэ каталог
кынагыкыштим юфшэгъэ
анах дэгъухэр кыщыхауты-
штых.

Зэнэхийхэр зызэфахысъжь-
кэ, темэм ехыилэгъэ концерт
къагъэльэгъош. Телескопыкэ
мазэм, уашъом яллыгъицхэ
ягупшишэхэр кызыэралуотэштых.

«Уашъом ифестиваль» хэ-
лэжьэнзу изыхуухьагъэхэр мыш-
фэдэ телефонкэ теохэ хуушт:
8 (831) 2725094, 2467065, пла-
нетарием исайт епльинхэ фае.

«Тицыфхэм ящынэгъончъагъэ тэркIэ анах шъхьаI»

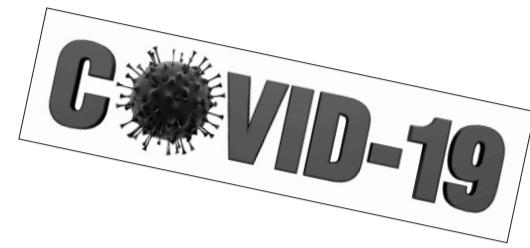
УФ-М и Президентэу Владимир Путинир Хэгъэгум
иухуумакю и МафэкIэ ветеранхэм, Хэгъэгүү зэоихом
хэлэжьэгъэхэр анахьэу къыхигъэштээ, Урысием и
Улэшигъэ КIуачIэхэм, зэкIэ къэралыгъом щынсэхэ-
рэм къызыгафэгүүIогъэ джэспсальэу къышIыгъэм
Урысием иборонэ гээпытэгъэныр, сидигъоIи зы-
кыуухъумэжсын амал иЭнэир къэралыгъо пишэрыль
шъхьаIэу зэрэштиыр къыщыхигъэштээ.

— Дунаир зэрэштиу штэмэ, юфхэр къызэралуотэштээ, улэ-
шыгъэ кIуачIэхэм ясистемэ зэшыкыуагъ, НАТО-М нахь зэгъэ-
чаны. ЗэкIэми зэфэдэу щынэгъончъагъэр кызыэралуотэштээ, зэхэ-
тэймыгъээтэхонэу Урысием къяджэ, ау зыпарэми зэхи-
хынэу фаер. Юфыгъо анах къиними дипломатическэ экололакIэ
къыфэгъотыгъэним, шынгынэгъэрэ зэфагъэрэ хэлээу
тызэдэгүүштээним тыфхэхэз. Ау тицыфхэм ящынэгъончъа-
гъэ тэркIэ анах шъхьаI. Арышь, тидзэхэр, флотыр нахь
гээпытэгъэним, лъэхъаным диштэу зэтегъэпсихъэгъэнхэм
тууц титыщт, — къыкIигъэтхыгъэ къэралыгъом ипащэ.

ЩЫІЭНЫГҮЭР

ИГҮОРЫГҮОУ

ЗЫПКЬ ЕУЦОЖЫ

Пандемием иедзыгүаклэхэр джыри щыіэштых, ау аш емылъытыгъэу шапхъэхэр агъепхъэшэнхэ ищыкіэгъэжыищтэп.

Къэралыгъуабэхэм къызэра-
лорэмкіэ, зэпахыре узэу коро-
навирусыр лъэхъяным зекло-
рэз пэтхү-лутхүхэм афэдэ (эн-
демический) узэу алтытэшт. Аш
даклоу, шэпхъе шъхъаэу агъе-
нэфагъэхэр, нэгуихъор ыкы-
ковид-паспортыр, щагъэзы-
щых.

Коронавирусыр къызэузы-
хэрэм япчыагъэ, джыри бэдэд
нахь мышъеми, къэралыгъо эз-
фэшхъяфхэм зэралытэрэм-
кіэ, штаммыкіэу «омикроны»
къямыхъыльэкіэу зэралэкіэкы-
рэм, «коллективнэ иммуните-
тым зэрэхахъорэм ыкы вак-
цинацием яшуагъэкіэ пандеми-
ем ылэктэ щыіэнхэ щыіэнхэ
игъорыгъозз тъкыфэклюжыищ.

Экспертхэм къызэралорэм-
кіэ, зэпахыре узэу коронави-
русыр иедзыгүаклэхэр джы-
ри щыіэнхэ ылъэкищт, ау аш
типыуцужынымкіэ шэпхъе пхъ-
шэхэр ищыкіэгъэжыищтхэп.

ВОЗ-м иеплъыкі

Псауныгъэр къэухумэгъэ-
нымкіэ Дунэе организацием
зэрлэтиэрэмкіэ, коронави-
русым зэрэпэуцужыищхэ амал
шыкіэхэр эпидемиологием
изытет елтытыгъэу ежь къэралыгъо
пэлчь ыгъэнэфэнху щы. Аш даклоу,
дунэе соохчествэм зэдьиргъаштэу,
вакцинэр ыкы ухумэн амалхэр
зимые къэралыгъохэм ахэр алэкигъахъэ-
хэмэ, пандемием ижъотыпэ
2022-рэ ильэсэм хэкыицэ къы-
фагъотын альэкищт. Джыдэ-
дэм Дунэе организацием пшъэ-
рыль шъхъаэу иэр мы ильэ-
сэм ыгузэгүхэм анэс къэралыгъо
пстэуми ашыпсэурэ цыф-
хэр процент 70-м нэсэу вакци-

нацием къызэлъырагъебузы-
ныр ары.

Пандемиер зыщтыуухыищт
пальэр ВОЗ-м илъыклохэм тэу-
бытагъэу къатырэп. Организа-
цием игенералынэ пащэу Тед-
рос Адан Гебрейесус къызэ-
риуагъэмкіэ, коронавирусым
иаужыре кіэух «омикроны»
хүщт, ау узыр тыухыгъаэ тло-
ныр джыри игъоп.

Европэм шигъэзиягъэ

Псауныгъэр къэухумэгъэ-
нымкіэ Дунэе организацием и
Европейскэ шъольыр буру
ипаша къызэриуагъэмкіэ, вак-
цинацием зызэриушшомбгъу-
рэм, гъатхэу къеблагъэрэм узыр
нахь маклэх хууным ыкы «оми-
кроны» къафэпсынкіэу зэрэ-
реклокырэм яшуагъэкіэ зэпа-
хыре узым зызэриушшомбгъу-
рэм лыяпплъэнхэ амал щыі-
хуугъэ. Аш даклоу, COVID-19-м
иштаммыкіэхэр къызэшхэжъэшт-
хэ пальэр игъом къашэмэ ыкы
эпидемием пшыуеклорэ шап-
хъэхэр агъяцаклэхэм каранти-
ним тъкыфэклюжыищтэп.

2021-рэ ильэсэм гъэмфэм Европэм алеу шапхъэхэр щыз-
гээзяягъэр Великобританиер ары. Премьер-министрэу Борис
Джонсон иеплъыкіэ, щыі-
кіэ-псэукіэу зытетыгъэхэм къы-
фагъэзжынымкіэ зишуагъэ
къекуагъэр мыш щыпсэухеу
зыныбжь ильэс 12-м шоклы-
гъэхэм япроцент 60-м ехъумэ
бустернэ вакцинэр зэрхахъ-
хагъэр ары.

Мэзаем и 1-м аужыре гъу-
напкъэр Данием щыуахыгъ.
Джы ковидыр щынагъо къы-

зыхэкыре социальнэ узэу аш
шалытэжырэп. Ау аш пае
къэмьнэу, бжыхъэм ыкы кы-
мафэм ревакцинации зырагъэ-
шын зэрэфаэр Премьер-мини-
стрэу Метте Фредериксен хи-
гъэкыгъэп.

Мэзаем и 9-м къыщегъэжы-
гъэу зеклэоми хуунэу шап-
хъэхэр Швецием, мэзаем и 12-м —
Норвегием щатырахыжы-
гъэх. А къэралыгъохэм яхбээ
пащхэм зэралытэрэмкіэ, зэ-
пахыре узыр зыщыхъыльэгъэ
уахтэр текыгъ.

Пэйудзыгъэ шыкіэр ыкы карантиныр ялжъэп

Францием щылэ мазэм и
28-м къыщегъэжыгъэу ковид-
сертификатхэр зыщаупльэкую-
хэрэ унхээм нэгуихъор шоклы-
имыиэу ашыгъэфедэнир ищы-
кіэгъэжъэп.

Мэзаем и 14-м къыщегъэжы-
гъэу вакцинациер зэраклугъэр
е узыр зэралэкіэгъэу къэ-
зыушхъатырэ сертификатхэр
жы къабзэм щызэхашэрэ юфт-
хъабзэхэм ащаупльэкую-
хэрэп. Мэзаем и 21-м къы-
щегъэжыгъэу а сертификат-
хэр Правительствэм щигъэзы-
епэн ыгу хэлъыгъ, ау псауны-
гъэр къэухумэгъэным исистемэ
джыри ювшэн хыльзэу тегъеуа-
гъэм пае къызэтирахъагъэ.

Нэмийк къэралыгъохэм ша-
пхъэхэр нахь агъэлэнлагъэх.
Мэзаем и 3-м къыщегъэжы-
гъэу Швейцарием пэйудзыгъэ
юфтаклэхэр щагъэзяягъ ыкы
сымаджэхэм аlyklagъэхэр унэм
рагъэтысхъажыхэрэп.

Урысыеми ареүштэу щашыгъ.
«Роспотребнадзорым» къызэ-
ритыгъэмкіэ, COVID-19-р къы-
зэузихъэрэм аlyklagъэхэр джы
унэм рагъэтысхъажыхэрэп. Апэ
щылэ мазэм къызэраторыгъагъэм-
кіэ, мы кулем хахъэрэм яка-
рантин тхъамэфиту пальэр
иагъэр мэфиблым нағъэс-
ыагъ. Мэзаем и 6-м къыщегъ-
гъэжыгъэу аш куачэлэгъэп.
Аш имызакъоу, зэхъокыныгъэ
зылыиэсгъэхэм ашыщ ко-
ронавирусымкіэ сымаджэхэм
«яболыничнэ» зэфашыжыным-
кіэ узыр зэрямыгъэжыр къэзы-
ушхъатырэ ПЦР-упльэкуюир

атыжын зэримышыкіагъэр. Ау
сымаджэм зэрелазэхэрэп мэ-
фи 7-м нахь маклэу «больничнэ»
тхъапэр зэфашыщтмэ, улъэ-
куныр рагъешын фае. Джаш
фэдэу коронавирусым зыщы-
тухуумэнымкіэ зетхъан фэе
амалхэу агъэнэфагъэхэм ялж-
хэм ягъэфедэн хагъэкыгъ.

— ячэфыныгъэ егуау, процент
8 — 18,9-м — зэу зыхамы-
шэу къауагъ.

Аш епхыгъэу Адыгэим щы-
псэурэ нэбгырэ заулэмэ гущы-
лэгъ туфхъуугъ.

Нахъмэт В.,
ильэс 52-рэ ыныбжь,
Юф ешІэ:

— Шылкъэр площтмэ, зэпа-
хыре узыкъэр къызэжьэм, аш
фэдиз юфытхъэм тахидзэнэу
сшыгъэп. Сымаджэшым сывчэ-
мыфэу коронавирусыр спэклэ-
кыгъ. Пандемием къыздыхыгъэ
гъунапкъэхэм джы нахь тъкъя-
зэшыгъ ыкы зеклэ тиражыжын-
хэм игъо къэсыгъэу сэлъйтэ.

Ольга К.,
ильэс 61-рэ ыныбжь,
пенсием щыI, Юф ешІэ:

— Сэ шылкъэр площтмэ, зэпа-
хыре узыкъэр къызэжьэм, аш
фэдиз юфытхъэм тахидзэнэу
сшыгъэп. Узыр къыс-
пхъланым ишынагъо зэрэжы-
гъэхэм нэмыкіэ, адэ лъэнүкъо-
хэм сагъэгумэкіэу щытэп.

Светлана С.,
ильэс 37-рэ ыныбжь,
Юф ешІэ:

— Коронавирусыр къызэ-
жыгъэм щыублагъэу аш епхы-
гъэр къэбархэм игъэкотыгъэу
зашысэгъэгъуазэ. Аш даклоу,
хэбзэгъэуцугъаклэу аштэхэрэ-
ми, гъунапкъэр агъэнэфагъэрэ-
ми сальэппэлэ. Сыда плоштэ, зек-
лэо сикъоныр сиклэс, зыгъэпсэ-
фылэхэм сакъышыуунэу бэрэ
мэхъу, кинотеатрэхэм сачэ-
хъэ. Пэрихуу зэрэсимыгъэштим
пае игъом вакцинэр зыхъзэгъэл-
хагъ, ревакцинациери сшыгъ-
гъэ. Шылкъэр площтмэ, панде-
мием изэрар зэхэсшыгъ ыкы
сезэшыгъ.

Къэзэгъэхъазырыгъэр
юшынэ Сусан.

Зыщеджагъэм кIэлэгъаджэу къыгъэзжыгъ

Адыгейм ис ныбжыкIэхэм сэнауущыгъеу ахэлымкIэ, шIэнныгъеу аэ-
кIэлымкIэ ялэгъухэм къазэрехэшыхэрэм урымыгушон пльэкIырэп.
Классым ипащэхэм апае бэмышIеу зэхащэгъе Урысые форумым
республикэм щыщ нэбгыриплI хэлэжьагъ.

Ахэм ахтагыг дэеу зэхэзыхы-
рэ ыкIи зымыльэгъухэрэ кIэлэ-
цыкIухэр зычIес Адыгэ рес-
публике интернатын Iоф щы-
ышIэрэ Дзэукъожыкъо Асает.

Асает мы еджапIэм щеджагъ,
нэужым Мыекъопэ кIэлэгъаджэ
колледжыр къуухыгъ, Адыгэ
къэралыгъо университетын чIэ-
хажыгъ, аш щеджээ Iоф-
шIенир ригъэжьагъ. Апшъэрэ
еджапIэм ыуж магистратурэр
къуухыгъыгъ ыкIи мыш фэ-
дэ еджапIэм щилэжьэним
пае хэушхъэфыкъыгъ курсхэр
къуухыгъэх. Апэрэ ильсхэм
кIэлэнIоу Iоф ышIагъ, ильсипл
хъугъеу пэублэ классхэм якIэ-
лэгъадж.

— Узыщеджэгъе еджапIэм
Iоф щыпшIенеу къызыгъэзэ-
жыкIэ уинеу укъекъожыгъэм
фэд. КIэлэгъаджэ сэнхэхах-
тын сицыкIулем къыщегъэж-
агъеу сицIэхъопсыштыгъ ыкIи
сигухэр къыздэхьагъ. Сиш-
ныгъехэм ахэзгъэхъонир, ашкIэ
кIэлэцIыкIухэм садэгощэнир
сипшъэрэиль шхъаэу сэльтиг.
Сикласс нэбгыритф ис. Зынэ
къыщыкIагъехэм ямызакью зи-
зэхэшыкIэ илэгъухэм ауж
къинэрэ кIэлэджэкIуитly есэ-
гъадж. Сабыим гукIэгъуныгъеу,

фыщтыкIэ дэгъоу фыуиIэр
къыгурыйон фае. Нэбгырэ пэпчъ
екIолIэкIэ гъэнэфагъе фысиIеу
Iоф дэсэшIе, методике шхъаф-
хэр сэгъэфедэх. ГушиIэм пае,
мафэм зэдгъашIэрэ темэр зы,
ау кIэлэцIыкIэ пэпчъ IофшIенеу
естырэш шхъафы. Сабыим
шIэнныгъеу IэкIэлым ар ель-
тигъ. Еджегъу сихъатхэм анэ-
мыкIеу лъепкI проектэу «Гъэ-
сэнэгъ» зыфиIорэм къыдых-
льятаагъеу кIэлэцIыкIухэм яш-
ныгъе зыщихагъэхъорэ кружок
зэфешхъафхэр афызэхашэх,
— къытфелутэ кIэлэгъаджэ
ныбжыкIем.

Асает кIэлэгъаджэ унагь
къихъухьагъ. Янэу Сусаннэ ишы-
лэнныгъе гьогу мы сэнхэхатым
рипхыгъ. Къызыщыхъугъэ къуд-
жэу Пыцжыхъаблэ IофшIен-
ир щыригъэжьагъ, ильс
пчагъагъе хуугъеу мы еджапI-
интернатын урысыбзэмкIэ кIэ-
лэгъаджэу Iоф щешI. ИофшIэн
хэшIыкI эзрэфирилэр, шIэнныгъе
куухэр зэрэлэхъэлхэр къезы-
ушихъетыре щыгхуу тхыльхэр,
дипломхэр илэх.

Ильсийим къыкIоцI ишэнин-
гъехэм защыхихъехъон ыль-
екъышт Iофтхъебээ зэфешхъаф-
хэм Асает ахэлэжьагъ. Рес-

публике зэнэкъокью «Самый
классный классный» зыфиIорэм
хэлэжьагъ ыкIи теклоныгъе къы-
дихыгъ, «Абилимпикс» зыфиIорэм
зэнэкъокьюм зэрифшIуашэу
зыкъыщигъэлэгъуагъ. Анах
уасе зыфиIыхъэрэм ашыщ клас-
снае пащхэм апае зэхащэгъе
Форумым зэрэхэлжьагъаэр. Ар
Москва щыкIуагъ. Заявкэ зытг-
ъэхэм ашыщэу анах дэгъоу
зыкъэзигъэлэгъогъе нэбгырэ
миним ар ахэфагъ.

— Форумым тыхэлэжъэним
пае онлайн анкетэм Iоф дэт-
шIагъ, упчIе 43-рэ аш итыгъ.
Апэрэ упчIе 10-р тишилэнныгъе
гьогу епхыгъагъ. УпчIе джэуалуу
щымытэу, кIэлэгъаджээр чыпэ
зэфешхъафхэм арифэмэ зэ-
рэзеклон фаер къиплотыкIынэу
щыгыгъ. Мэфишум къыкIоцI
гъэшэгъоньбы тлэгъуагъ, Ынэ
хүрээ 12 зэхащагъ. Гъэхъэгъе
ин зышигъе цыфхэм нэйуасэ
тафхыгъ, ахэм ашыщых «Уры-
сыем икIэлэгъаджэ анах
дэгъу», «Урысыем идиректор
анах дэгъу» зыфиIорэ цIэхэр
къезылжьагъэхъ, нэмыкIхэ-
ри, — elo Асает.

Бзыльфыгъе ныбжыкIем

форумым зэрэхэлжьагъэм мэ-
хъянэшхо реты. ИофшIэнкIэ
зишIуагъе къэкIоцI лъэнныкью
пчагъагъе ыльэгъуагъ, джы непэ
ахэр егъэфедэх.

Ioftxhabzэм икIэхуу
классым ипащэ ишпээрэлхэр
зыфэдэхэр къауагъэх, пункт 20 зых-
хъэрэ меморандумыр зэда-
штагь.

КIэлэгъаджэ ныбжыкIем
анах шIогъашIэгъоныгъехэм
ашыщ платформэу «Россия
страна возможностей» зыфиIорэм
илыкIохэм гушиIэгъу
зэрафэхъуагъэхэр. Инклузивнэ
егъэджэним епхыгъе упчIэхэр
форумым бэу къыщаэтигъэх,
зипсауныгъеэкIэ илэгъухэм ауж
къинэрэ кIэлэцIыкIухэр щылэнны-
гъэм хэгъэзэгъэзэнхэм, ялэ-
гъухэм афдэу псэунхэм апае
пшIэн фаехэм атегүшIагъэх.

Дэеу зэхэзыхырэ ыкIи зы-
мыльэгъухэрэ кIэлэцIыкIухэр
зычIес Адыгэ республике ин-
тернатыр аужырэ шалхъэхэм
адиштэу зэтэгъэпсихъагъ. Ар
тоу гошигъе: зынэ къыщыкIа-
гъехэм зымыльэгъухэмрэ ыкIи
дэеу зэхэзыхыхэмрэ дэгухэм-
рэ зыщеджэхъэрэ. Асает зынэ

къыщыкIагъехэм ахэт. Иоф-
шIэнкIэ ыгъэфедэрэ тхыльхэр
нахь инэу тхыгъэх, харьфхэр
нахь ин зэрэпшIыщт Iэмэ-псы-
мэхэр егъэфедэх, джааш фэ-
дэу хэушхъэфыкIыгъэ тетрадь-
хэр яIэх. Мультимедийнэ лъэ-
тэгъэуцохэр, графикэр, лупэр
ыкIи нэмыкIхэр ыгъэфедэхээ
кIэлэджакIохэм шIэнныгъехэр
аргэгэгъоты.

Цыфым ишылэнныгъе гъогу
зэрипхыщт сэнхэхатыр къы-
хихы зыхыкIэ зыгорэм щысэ
тырхы. Асает къызэриуагъэм-
кIэ, янэ иофшIэн сидигъокIи
шIогъашIэгъоныгъ, джааш фэдэу
еджапI-интернатым ипащэ игуа-
дзэу Уджыхуу Айшэт ицифы-
гъэх, иофшIакIэх, сабийхэм
зэрафыщытымки пстэуми къа-
хегъэхы. Ынъижь икуу Iоф-
шIэнир зыригъэжьагъэм къы-
щегъэжьагъе ѢысэтехыпIеу ар
иI. ЕджапI-интернатым ипащэу
Роман Чумаковыр, иофшIэн-
гъухэр IэпыIэгъу къызэрэф-
хъухэр, лъэгэпIэ гъэнэфа-
гъехэм анэсынымкIэ къызэрэ-
дэлэхъэрэ Дзэукъожыкъо Асает
кIэхум къыуагъ.

ДЕЛЭКЬО Анет.

Адыгейм къэралыгъо гъэпсык! Э и Э зыхъугъэр ильэси 100 зэрэхъурэм ипэгъок!

ЦЫФХЭР ШЭНЫГЬЭМ ФЭШЭГЬЭНХЭР

Цыфхэм еджэкіэ-тхакіэ ягъашіэгъэныр, ахэр шіенігъэм фәштэгъэнхэр революции ужым большевикмә япартие анахь ипшъэрыль шъхъаіэмә ащышыгъ.

А Йоғығбашкор зэшомыыхыгээ ю обществэм зэхъокыныгээр щыпшынхэ пльэкиштыгээ. Ар къагурыштыг 1920-рэ ильэсэм имэкьюогу мазэ Всероссийскэ чрезвычайнэ комиссиие цыфхэр шлэнгийтэм фэшэгтэйнхэм фэлжэйштыр зэхэзьшэгээ большевикхэм. 1919-рэ ильэсэм народнэ депутат-хэм я Совет идекретэу къыдэцкыгъэм къызэрдильтияэрэмкээ, ильэс 8-м къыщгэжэжьагаа гээ 50-м нэс еджэктэхаклэ зымышлэхэрэм ягъешгэлгээн фэягъэ. Еджэктэхаклэ зышлэхэрэм зымышлэхэрэм арагьешгэхнхэу пшъэрлыг афашигъагь. Ны-тыхэр зимишлэхэрэм апае кэлэццыкүү унхэрэм, колониехэрэм ыкли нэмэгдэх учреждениехэрэм еджа-Пэхэр къаашызэхахыштыгъэх.

Темир Кавказым щыпсөүрэ цыфхэм тхэкіә-еджаклә ягъеш-э гъеныйм кынныгы гъэнэфагъехэр пылтыгъех. Анахъю Йоғыр къезыгъехылытъстыгъэр лъепкъ зэфешъхаяфхэм тхаклә зэрямылагъэр арыгъе. Кіләегъаджакхэр щылағъехәп, еджапләхэр, зереджәштхэ тхыльхэр, егъеджэним ищыкІэгъэ Іэмэ-псымәхэр икъу-щыгъехәп. Ареу щытми, культурна революциөу хәгъезгум щыклиорәм цыфхэм тхэкіә-еджаклә ягъеш-Іенүир пшъерылтышкоу къыгъеуцүштүгъ, ар гъенакләгъан фәяр.

Я 20-рэ ильэсхэм Адыгейим, авшъэрэ еджаплэр хэгъэкири, сэнхьят къэзытырэ гурит еджа-плэ итыгъэп, еджэнэ щытхэм япроценти 10-рэ ары нылэн еджэ-щыгъэр. Кіэлэеѓаджэу щылэ-ри мэклэ дэдагь. Советскэ официальнэ статистикэм къыз-ритирэмкіэ, 1922-рэ ильэсхэм Адыгейим кіэлэеѓаджэ исы-гъэп, динлэжхэу еджэклэ-тхаклэ зышлэхэрэри мэклагъэх. Арышь, тофышо зэшлэхыгъэнэм пае еджаплэхэр къызээхүхыгъэнхэ фэягъ, кіэлэеѓаджэхэри гъэ-хазырыгъэнхэу щытыгъ. Ар къыдалтытээ, 1920 — 1930-рэ ильэсхэм тофышо зэшлүахыгъ — еджаплэу хэкум итыр фэдиц-кіэ, кіэлэеѓаклохэм япчьягъэ фэди 8-кіэ нахьыбэ хульгъэх. Ащ да克лоу гурит ыкчи авшъэрэ гъэ-сэнгыгъэ зилэхэм япчьягъэ хэ-хуягъ. Хэгъэгу зэошхор къе-жьэнэм ыпеклэ Адыгейим едже-гъэ-гъэсагъеу исыр нэбгырэ минрэ ныкъорэм ехъущтыгъ. Ау а лъэхъаным ныбжыкіэ-хэр зэккэри еджаплэхэм ащедже-щыгъэхэм, ахэм янахьыбэм

убләп! ыкни гурит имыкъу
гъесеный ныләп зэрагъэгъо-
тыштырьар

Гъэсэнгъэм илоф изэхэцэн къинигьоу пыльхэм яхылла-тэй Мыекъопэ отделым ипащэ атаманым фитхыгагъэм кызэрэшиорэмкіэ, «Күштхъэч! Эс-хэр шлэнгъэм, гъэсэнгъэм фэпшэнхэр къины къэзышырэр урыс тхэн-еджэным зэрэщи-щынэхэрэр ары. Урысыбзэр зэрагьашэмэ чыристан диним рагъехващых э урысыдзэм күулькуу щахын фае хүүт къашлошыщтыгь». Урысыбзэкіэ егъеджэгъэнхэм быслымэн динири перьохуу фэхүүтштигь. Шлэнгъэлэжэу Аульэ Малыч къызэритхыжырэмкіэ, күштхъэч! Эс-хэр фэягъэх хабзэм къызэуихыгь еджап! Эхэм яса-быхэр агъеклонхэу, ау дин еджап! Эхэм къелэцыкхэр ара-тихэм фаблэштгъэхэп.

Етланэ колхозхэр зызэхашэхэм гъэсэнгъэм илоф нахь зиушъомбгыугь, а лъэхъаным Адыгэ хэкур Темыр Кавказымкіэ анах дэгүүхэм ахалытэгъагь ыки апэрэ чып! Эм зэ-ритир къэзышыхъатрэ биракыр кыратыгъагь. А лъэхъа-ным адыгэ еджап! Эхэр зэк! Эри Адыгэ еджэп! Э къелэцыкхэм хахьштгъагь. Аш ипэшагь Клавдия Батуринар.

Хэдийгээрээ энэхүү талбайтад
Хэдийгээрээ энэхүү талбайтад

ышыагъ. Ары кіәщакло афэхъу-
гъэр апэрэ ыкын ятлонэрэ куль-
походхэм. Кіәләгъеджэ техни-
кумым иғъэспснын ары зыңғы-
епхыгъэр. Культпоходхэм пшъэ-
рыльзай ялагъэр гъэнэфагъеу
щытыгъ: «Еджекіә-тхакіә ошлә-
мә, зымышләрәм егъаш!!» А
льэхъаным адыгәхәм лъэпк
тхыбзэ ялә мәхъу, латин тхы-
кәм тетэү буквархэр зыныбжъ-
икъүгъәхәм алае къылакыхъ

Цыфхэр тхэн-еджэным къы-
фэштэгъэнхэмкэе комсомолым
мехъянэшо илагь, күлтэст-
фетэхэм ар клацакло афэхьу-
щтыгь. Октябрьскэ революциер
зыышлагьэр ильэс 13 зэрэхьу-
гээм фэгъэхыгье зэхахъэхэу
район гупчэхэм, къуаджэхэм,
къутырхэм ашыкгуагъэхэм цыфх-
эр тхэкіэ-еджаклэм, гъесны-
гээм клафэштэгъэнхэм фэгъэ-
хыгьеу большевикхэр, комсо-
мольцэхэр къащигушылагьэх,
мы тофшлэнным изэхэшэн фэ-
гъэзэгэе штабхэр псеуплэхэм
ащызэхашагьэх. Ахэр алтын-
пльшэштывгэх организациехэу
тхэн-еджэным цыфхэр фэзын-
гасэхэрэм. Еджаклэ-тхаклэ
зымышиэрэ цыфхэм япроценти
100,9-рэ а лъэхъяном разга-
джештыйгь. Адыгэ клаэзегъэдже
техникумэу Краснодар дэтыг-
гээм а уахтэм тофышко ышлагь.
А. Каствоскэм итхыльэу «Там,
где растут кадры» зыфиорэм
къыштыхы: «1930 — 1931-рэ
ильэхэм культуходэу зэхаша-
гъэхэм техникумым истудент-
хэр чанеу ахэлжагьэх, цыфх-
хэр шийнтэхэм афсан

хэмкіэ Йофышо ашлагь. Адыгэ кілээгъэджэ техникумым истудентхэм — культармейцэхэм Йофэу ашлагъэм Кіэрэцэ Тембөт осэшко ритыгь. Журналэу «Революциемрэ күшүхъэчісхэмрэ» зыфиорэм 1932-рэйильэсүм кыыштхы: «Кыыхгъэштыгъэн фае студентхэм Йофышхоу ашлагъэр, Адыгэ едже піе къэлэцыікүм зэхищэгъэхэз культпоходхэм къащылъэгъуагъеджэрэ ныбжыыкіхэм — комсомольцэхэм язэхэшыык зэрэн ныр...» Аш тетэу кілээгъэджэ техникумым нэбгырэ мин пчагъэ шэнэгъэхэм къафищаагъ, культпоходхэм апае культармейцэхэр кыргъэхъазырыгъэх.

Цыифхэр шлэнгъэм кыяфэшгээнхэр зэклеми зэдьяржлофуу а лъехъаным хүргъагьэ. Ныбжыккэхэри, лэжъактоххери еджэнхэуу, пчыхье къес къыззэрчжинхум фалтэж.

рэүгъоинхэу фэягъэх. Культпоходхэм чанэу ахэлэжьагъэхэм аацыц кілээгъеджэ техникумым щеджагъэу, Хэгъэгу зэошхом хэлжэгъяа, ильзсы-бэрэ Адыгэ научнэ-ушэтэкис институтым ипэцагъэу, тарихы шлэнгъэхэмкі докторэу Аулзь Малыч. Ильз 13 ыныбжыгъяэр аар культармейцэмэ ягъусэу икъуаджэу Хъакурынхъаблэз къызегзээжым. Иунэ еджаплэ къыщизэуихи, мафэрэ ныбжы зилэ бзыльфыгъэхэр щыригъаджэштыгъэх, пчыхъэрэ хъульфыгъэхэр еджакло илжинчтэгъэх.

Гээхэр еджакю къакюштыгээх.
Аульэ Малыч къызэуихыгээ
тъэ еджаплэр анах дэгьюо аль эхьаным щитыгъ. Ар Москва
къикигъэ комиссием хигъэу нэфыкыгъагь, аш фэгъэхыгъээ
тхыгъэшно Наркомпросын иргээ зет къыхиутыгъагь. Культпоходын
хэлэжээрэ студентхэу яунэхэм арысхэу цыфхэм тхэкі-
еджакі языгъашэхэрэн командировочнэ ахьщер техникумым
къаритыштыгээл. Къызэтырагъээштэс охижомыс от службийн

ищыкІэгъэ Іэмэ-псымәхэр къа-
щәфыщтыгъэх. Цыфхэр езыгъа-
джәхәрәм зәкіеми ыпкіә хә-
мыльеу Іоф ашІәщтыгъ. Аульэ
Малыч къызәрітхыжырәмкі,
студентхәм Іофәу ашIәрәр цыф-
хәм ашIогъешІэгъоныгъ, агу ри-
хыщтыгъ, зихәхъогъухәм къа-
щегъәжъагъеу илъес 50 — 60
зыныбжъхәм анәсәу еджақло
къаклощтыгъех. «Ау цыфхәм
яныдәлъфыбзә ашIән зәрә-
фаер агурыгъәлгъәненір къини-
гъэ. Букварәу адигабзекі къы-
дәкіхәрәр ямыщыкагъеу аллы-
тәщтыгъ. Яцыкүгъом къыше-
гъәжъагъеу къагурагъәуагъеу
щытыгъ Къурланыр адигәхәм
ятыхъиль шъхъаңу щытәу. «Быс-
льымәнхәм зы тхыль яIәр — ар
Къурланыр ары. Къурланыр
Тхъэм ыбзекі тхыгъэ, ар адига-
бзекі тхыгъән ылъэкIыщтәп»
аIоштыгъ.

Аульэ Малыч упчабэхэм джэуап къафигъотыщтыгъэп, ау шлошъхуныгъэшхо зыфыри-
гъэр цыфхэр шлэнгъэм фэ-
щэгъэнхэ зэрэфягъэр ары.
Етланэ егъэджэн тофыр нахь
псынкэе къышыгъ гъэзетэу
«Адыгэ псэуки» зыфиорэм ама-
къэ Ioy еджаклохэр къеджэн-
хэ фаеу программэм зыхагъа-
хъэм. Гъэзетым хэкум, хэгъегум
аыххъурэм нэммыкэу йэкыб
къэрал къэбархэри къыуатэ-
щтыгъэх. Ар еджаклохэм ашло-
гъашэгъоныгъ, сыдрэ къэбар-
ри къызэрэлтигъэлэссырэр лъэ-
шчу агу рихьыштыгъ

Цыиф жъуғъэхэр шлэнгъэхэм афэшгэйнхэм илоф хэкум дэгьюо зэрэшьизэхшагъэр зэрэхгээгоу щызэлтъашгэльгэагь. 1931-рэ ильэсэым мэзаем и 24-м обществэу «Долой безграмотность» зыфиорэм и Гүпчэ Совет ипрезидиум Адыгэ хэку Советын зээлпахыре Бырракь Плъыжьыр кыфигьшьошгэагь. Адыгэ автоном хэкум гъэхъагъэу ышыгъэхэм апае кыиращэкызэ кино къэзыгъэльгэйрэе псэуальэрэ ахьшэ шүхъафтынэу сомэ 5000-рэ кыратыгъягъэх. 1931-рэ ильэсэым илонигьбо мазэ Адыгейим киноэкспедициеу «Къокып-кино» зыфиорэр щызэхащэгъягь. Хэкум къэкіогъэ купым хэтыгъ кинорежиссерэу Ю. Райzman. Документальнэ-публицистическое фильмэу «Адыгейская лампа» зыфиоу тырахыгъэр СССР-м ичыплабэхэм къащаагъэльгэогъягь. Ар культпоходхэу хэкум щызэхащагъэхэм афэгъэхьын-
гэл.

Ольга КУСКАРОВА.
Социология шэныгъэхэм-
кэ кандидат, гуманитар шэ-
ныгъэхэмкэ Адыгэ республи-
кэ институтын инаучн юфы-
шье шк. сн.

Зээзыдзэкыгъэр СИХЬУ Гошнагъу.

ШукІэ агу къэкІыжышт

Уз мэхъаджэм илажъекі зищынэйгээ зэптиуягээм ашыц Блащэпсынэ щыпсэ-ууцтыгэ Сэхьу Нэфсэт. Мазэрэ госпиталым чэлэйу еэзагъэх нахь мышэми, узум фырикугъэп.

Зэпахырэ узыкіэу коронавирусыр къежы, зэрэдунаеу гумэкыгьюшом хидзагъ. Щы-ІекІэ-псэукіэ гупсэфэу цыифхэм ялагъэр зэшцикъуагъ, ары паклошь, нэбгырэ мин пчье-гъэмэ ядунай ахъожьыгъ. Унагъо зыльмыиэсыгъэ щылэп тюми, тыхэукционэп къисшошы.

Нэфсэт къигъэшгээ ильэс 70-м щы-щүү 42-м медицинэм фэлэжьагъ. Мыекъопэ медицинэ училишыр 1972-рэ ильэсийн къиухи, Кощхэблэ район гупчэ сымэджэшым мамыкою юшшынэир щыригъэжьагъ. Ильэс заулэ зытешэйм Мыекуапэ зигъээжы, аш дэжым хэку сымэджэштыгъэм хирургиэмкэ иотделение лухьагъ. Нэужым анестезиологоиремэ реанимациемрээ отделением юф щишлагъ. 1987-рэ ильэсийн Адыгэ къэралыгъ университетын ихимикэ-биологическэ факультет къижеухым, Элит сымэджэшым врач-лаборантэу лухьагъ. 2004-рэ ильэсийн нэс аш юф щишлагъэу, Шэуджэн район гупчэ сымэджэшым къеклохын фаеу хуగъэ ыкчи аш пенсием мэтийсэжыфэ юф щишлагъ.

Сэхьу Нэфсэт илахылхэм, зышшэштыгъэхэм къизерауягъэмкэ, бзыльфыгъэ нэутхэу, чэфыгъор къебекіэу, гумэкылэу щытыгъ.

Щылэныгъэм фаблэрэ цыифхэм ашыцыгъ, фэлэкыищтымкэ ишшагъэ хэти ригъекыищтыгъ. Ар шукІэ, дахэкіэ агу къэкІыжышт.

Шэуджэн район сымэджэшым Нэфсэт юф щидээшиштэштыгъ фельдшер-лаборантэу Хуяжъ Зурыет гушынэгъу тыфэхъугъ. Мары аш къыриуялэрэ:

— Тисымэджэш врач-лаборантэу Нэфсэт ильэс 7-рэ лутигъ. Нэбгыри 8 тыхьоу, ежыр я 9-у тыхэхэтигъ. Аш фэдэ куп цыкдым хэти ишэн-зекуялхэхэр благъэу зэхапшэхэу мэхъу. Ау Нэфсэт тигу зэрэхигъэкын гушынэ къитиуялэл, гукэгъушшэу щытыгъ, фэлэкыищтымкэ цыифхэм ишшагъэ аригъекыищтыгъ. Уигу-къауи, уигушуягъуи къыбдигоши ыльэкыищтыгъ. Юшшэнэм игугуу къэтшымэ, хэшшикі дэгүу фырилэу, икьюу ыгъэцакіэу, шу зэрильгүрээр къихэшэу щытыгъ.

А зэпстэуми яшыхьатэу Нэфсэт щитхуу ыкчи рэзэнэгъэ тхыль пчагъэ къыратыгъ.

Юшшэнэм имызакъо, Сэхьу Нэфсэтээ ишхъэгъусэу Аслынэрэ унэгээ дахэ зэдашлагъ, клаал эзэдаплуу. Гухэл нахь мышэми, ильэрэ ныкъорэкіэ узэклээбэжьмэ Аслынни идунай ыхъожьыгъ. Ар бэмэ зэлъашэштыгъ. Кощхэблэ район гупчэ сымэджэшым иврач шхъялэу щытыгъ, Элит сымэджэшми травматологэу юф щишлагъ. Якылэу Ислыам янэ-ятэхэм яльягоо рыхуягъ. Медицина институтыр къиухыгъеу, Инэм госпиталым юф щешэ.

Зыми ембылэрэ уз мэхъаджэм зищынэйгээ ыхъыгъэ бзыльфыгъэм ишшэж илахыл гупсэхэм, зышшэштыгъэхэм, иныбджэгъухэм бэрэ агу ильшт.

ІЭШЬЫНЭ Сусан.

Пенсиехэмкэ фондын къеты

Дзэм къулыкъу щызыхыгъэхэм къатефэрэр

Дзэм е хэбзэухуумэкіо къулыкъухэм ахэтгэхэм ведомствэу зэпхыгъэхэм афиғэуцугъэ ахъщэ тыным нэмийкээ «гражданскэ пенсие» агъэпсынэу фитынэйгъэ ял.

Нэбгыри 3-мэ ядунай ахъожьыгъ

COVID-19

Мэзаем и 10-м иччэдэйжс сыхьатыр 10-м ехъуулиу оперативнэ штабын къылхэхэгээ къэбарымкэ, Адыгэим зэпахырэ узхэмкэ госпитальхэм нэбгыри 3-мэ ящиинэйгээ щыззептуугъ.

Зидунай зыхъожьыгъэхэм бзыльфыгъитлур Мыекъуапэ ыкчи Джэдже районым, хуульфыгъэр — Шэуджэн районым ашыцых. Лабораторнэ упплэкүнхэм къизэрагъэлэгъуягъэмкэ, зэрлэгъицэхэр зэпахырэ узыкіэу COVID-19-р ары.

Зигугуу къэтшыгъэхэм уахьтэм ехъуллэу зэпахырэ узэу коронавирусыр Адыгэим щыпсэурэ нэбгырэ 42458-мэ къахагъэшыгъ.

Ахэм ашыцхэу нэбгырэ 7860-мэ язазх (чэш-зы-

мафэм къыххэуягъэр нэбгырэ 474-рэ), хуужыгъэр нэбгырэ 33720-рэ (чэш-зымафэм хэхъуагъэр 436-рэ), зидунай зыхъожьыгъэр — 878-рэ (чэш-зымафэм нэбгырэ 3).

Нэбгырэ 42458-рэ республикэм имуниципаль-нэ псеуплэхэм атегощаа:

- Мыекуапэ — 18999-рэ;
- Тэххутэмийкье районыр — 5930-рэ;
- Мыекъопэ районыр — 5460-рэ;
- Красногвардейскэ районыр — 2504-рэ;
- Кощхэблэ районыр — 2396-рэ;
- Джэдже районыр — 2350-рэ;
- Туцожъ районыр — 1795-рэ;
- Адыгэкаалэ — 1529-рэ;
- Шэуджэн районыр — 1495-рэ.

Бжыхъасэхэм языитет ауплъэкIугъ

2022-рэ ильэсийн 1уахыжынэу бжыхъэсэ лэжыгъэ гектар мини 105,3-рэ Адыгэим ичыгулэжхэм хальхыагъ.

«Россельхозгупчэм» испециалистхэм зэрагъэунэфыгъэмкэ, мы уахьтэм ахэм языитет уигъэрэзэнэу щыт. Лэжыгъэхэм альапсэхэри, ашхъапэу чышихъашом къыдэклюягъэхэри шапхъэхэм адештэх. Талэкіэ ахэр къизэрэкыищхэр ом зэхъокынэгъеу фэхъущтхэм, чыгъашшоу аратыщтхэм, зэрэдэлэжъэштхэм бэкэ япхыгъ.

АР-м мэкъу-мэшими къызэрэщауагъэмкэ, бжыхъасэхэм яшшүшэнхэу чыгъулэжхэр ылж ихъагъэх, гектар 13024-рэ хальхыагъеу, нахь хыбэйхэм азэу чыгъашшоу аратых.

Дзэм къулыкъу щызыхыгъэу отставкэм щылэхэм янагъохэм ыкчи Уэшыгъэ Куючэхэм ялошишэхэм къаратырэ ахъщэ тынхэм ашыцыхэр мы ильэсийн Пенсиехэмкэ фондын фэгъэзэжыгъэ хууль. Ахэм ашыцыхэр дзэктопхэм яшхъэгъусэхэу сабый ежэхэрэр, дзэм къулыкъу щихынэу дашгъэхэм ясабийхэм пособиенеу къафакторэр, дзэктопхэм зэо-зэпэуцужхэм хэклиодагъэхэм е нэужым дунаим ехъижыгъэхэм янагъохэм коммуналнэ фэло-фашэхэм алае къаратырэ компенсациехэр, ахэм якылэцыкхэр лагерым зэрэклохтхэм пае ильэсийн зэ ахъщэ тынэу къафакторэр, нэмийкхэр.

УФ-м Пенсиехэмкэ ифонд и Къутамэу АР-м щылэм ипрес-къулыкъу.

Самбо

Дунаим, Европэм ачыбэнэшт

Урысыем иныбжыкэхэм самбэмкэ язэнэкъоку Татарстан икъалэу Казань щыкъуагъ.

Адыгэ Республикаем самбэмкэ спорт еджаплэ зыщызыгъэсэрэ Екатерина Соловьевар ильэс 18 — 20 зыныбжхэм якуп щыбэнагъ, ипащэр тренерэу Нэнэжь Байзэт.

Хэгъэгум ишъольыр 60-м яспортсмен 600-м нахыбэ алтырэгъум щызэукалагъ. Екатерина Соловьевавам ятлонэрэ чынпэр къыдихыгъ. 2022-рэ ильесим Европэм иныбжыкэхэм язэукалагъо Эстонием икъалэу Таллин щыкъоштим хэлэжэнэу фитыныгъэ илэхуяа.

Ильэс 18-м нэс зыныбжымэ язэнэкъокуо бэмышиэу Костово щыкъуагъэм Екатерина Соловьевавам дышъэ медалыр къытыхыгъ, — къытиуагъ АР-м самбэмкэ спорт еджаплэ итхъаматэу, спортымкэ дунэе класс зилэ мастерэу Делекъю Адам — Дунаим иныбжыкэхэм язэнэкъокуо Болгарием икъалэу Панаюриште щызэхаштим Екатеринэ щыбэнэшт.

Лъяустэнхъаблэ игурыт еджаплэ щеджэрэ Екатерина Соловьевавам имедальхэм

ахигъэхъонэу, Адыгэ Республикаем спорт дунаим нахь лъагэу щиэтынэу фэтэо.

Сурэйтим итхэр: Казань щыбэнэштэ пшъашхэу мэдальхэр къыдэзыхыгъэхэр.

Зэхээшагъэр
ыкъи къыдэзыгъэхъэр:
Адыгэ Республикаем лъяпкэ Иофхэмкэ, Икъыб къэралхэм ачыпсэурэ тильэпкэгъухэм адьяяэ зэпхынгъэхэмкэ ыкъи къэбар жыгътэм иамалхэмкэ и Комитет
Адрессыр:
ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэшыиэр:
385000,
къ. Мыецкуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
Редакцием авторхэм къайхыэр А4-кэ заджэхэрэ тхьапэхэу зипчыагъэкэ 5-м емыхъухэрэ ары. Сатырхэм азыфагу 1,5-рэ дэлъэу, шрифтыр 12-м нахь цыкъунэу щытэп. Мы шапхъэхэм адимыштэрэ тхыгъэхэр редакцием зэкигъэхъялжых.

E-mail: adyvoice@mail.ru

Зышаушыхыгъэхъэр:
Урысыем Федерацием хэутын Иофхэмкэ, телевидение къайхыэр А4-кэ заджэхэрэ тхьапэхэу зипчыагъэкэ 5-м емыхъухэрэ ары. Сатырхэм азыфагу 1,5-рэ дэлъэу, шрифтыр 12-м нахь цыкъунэу щытэп. Мы шапхъэхэм адимыштэрэ тхыгъэхэр редакцием зэкигъэхъялжых.

ПИ №ТУ23-00916

Гандбол

Ныбжыкэхэм яльэгапэхэр

Урысыем иныбжыкэхэм яхэшыпыкыгъэ гандбол командэу ильэс 19-м нэс зыныбжхэр зыхэтим Дарья Гильфановар щешэшт.

Мыецъопэ гандбол командэу «АГУ-Адыиф-2-м» Дарья Гильфановар хэт, Урысыем изэнэкъокуо апшэрэ купым щыкъорэм хэлажьэ.

Адыгэ къэралыгъо университетын и Мыецъопэ къэралыгъо гуманитарн-техническэ колледж Дарья Гильфановар щеджэ, Мыецъупэ икъелэцьыкы-ныбжыкэ спорт еджаплэу Джэнчэтэ Султаныцэ зыхырэм зынгъасэ. Уры-

сыем изаслуженнэ тренерэу Евгений Поповыр иапэрэ тренер.

— Дарья Гильфановар, Къэбж Зарем, нэмийкэ ешлэкло ныбжыкэхэм ялэпэлэсэнгъэ зэрэхагъахъорэм тегъэгушо, — къытиуагъ Мыецъопэ «АГУ-Адыифым» итреднер шхъяаэу, Урысыем изаслуженнэ тренерэу Александр Ревэвэ. — Дарье шобж къытиращи, медицинэм илофышишхэр къеэза-

гъэх. Мэшэлахь, пшъашхэр операцием ыуж пытэу ылъэ тэуцожыгъ. Къэбж Зарем, Дарья Гильфановар, Юлия Кожубековар, фэшьхъаф ныбжыкэхэри тиклуб шхъяаэу «Адыифым» дэгъо щешэнхэ альэхъашт.

Мы мафэхэм Дарья Гильфановар Москва хэхүм щыиэу хэгъэгум иныбжыкэхэм яхэшыпыкыгъэ команда эзэйгүхэм ахэлажьэ.

Футбол

И 26-м паублэжы

Хэгъэгум футболымкэ изэнэкъокуу хэхьэрэ ешэгъухэу апшэрэ купым щыкъохэрэм мэзаем и 26-м апаублэжыщт.

2021 — 2022-рэ ильэс ешэгъум команда 16 хэлажьэ. Зэкъэми зээлжэгъо ялагъэр зэфэдиз — 18. Мэзаем и 26-м ехүулээч чынпэрэ зыдэштыхэм, очко пчагъэурагъэхъум шуащытэгъуазэ.

Чынпэрэ

1. «Зенит» — 38
2. «Динамо» — 36

3. «Шъачэ» — 31
4. ЦСКА — 30
5. «Краснодар» — 29
6. «Локомотив» — 28
7. «Ахмат» — 27
8. «Кр. Советов» — 27
9. «Спартак» — 23
10. «Рубин» — 22
11. «Урал» — 19
12. «Арсенал» — 19

13. «Н. Новгород» — 19
14. «Ростов» — 18
15. «Уфа» — 16
16. «Химки» — 14.

Командэхэм очко пчагъэу ялэр бэккэ зэпчэхъяаэп. Теклонигъэр къыдэзыхырэр зэнэкъокуум зэрэшчилжыкотэштэр зичээзу ешэгъухэм къагъэлэгъошт.

Зэйкэгъухэр

26.02

«Химки» — «Динамо»
«Н. Новгород» — «Урал»
«Шъачэ» — «Арсенал»
«Спартак» — ЦСКА

27.02

«Ахмат» — «Уфа»

28.02

«Зенит» — «Рубин».

«Ростов» — Кр. Советов,
«Краснодар» — «Локомотив»
— яшэгъу мафэхэр зэблахьютэх.

Зэкъэми
пчагъэр
4646
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 370

Хэутын узчи
кэхтэнэу щигт уахътэр
Сыхъатыр
18.00

Зышаушыхыгъэхъэр
уахътэр
Сыхъатыр
18.00

Редактор
шхъяаэр
Дэрбэ Т. И.

Редактор шхъяаэр
игуадзэр
Мэццэлэкъо
С. А.

Пшъэдэгъыж
зыхырэ секретарыр
Тхъаркъохъо
А. Н.